

Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed
Ministerie van Onderwijs, Cultuur en
Wetenschap

*Beschermen
archeologische
vindplaatsen
onderwater*

Doel van het beschermen van archeologische waarden

Archeologische resten blijven over het algemeen het beste geconserveerd op de plek en in de omstandigheden waar ze ooit terecht kwamen (*in situ*). Soms worden de resten, zoals bijvoorbeeld een kwetsbaar materiaal als hout, toch bedreigd door natuurlijke omstandigheden. Om de archeologische vindplaats dan toch *in situ* in stand te kunnen houden als bron van kennis en beleving van ons verleden, kunnen (fysieke) maatregelen nodig zijn. Het streven is om het (verdere) verval van de archeologische waarden voor de lange termijn tegen te gaan.

Directe aanleiding voor het nemen van maatregelen

We onderscheiden verschillende soorten bedreigingen, die aanleiding kunnen zijn voor het nemen van maatregelen:

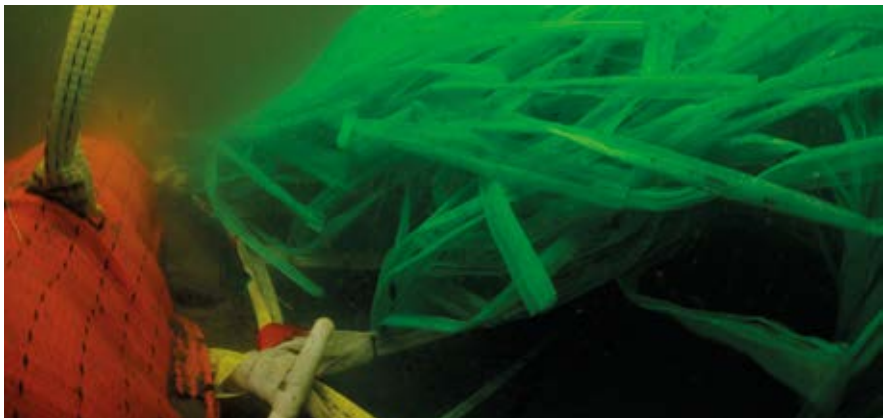
- Biologische bedreiging (bijv. de paalworm (*Teredo navalis*) in zout en brak water, bacteriën of andere organismen)

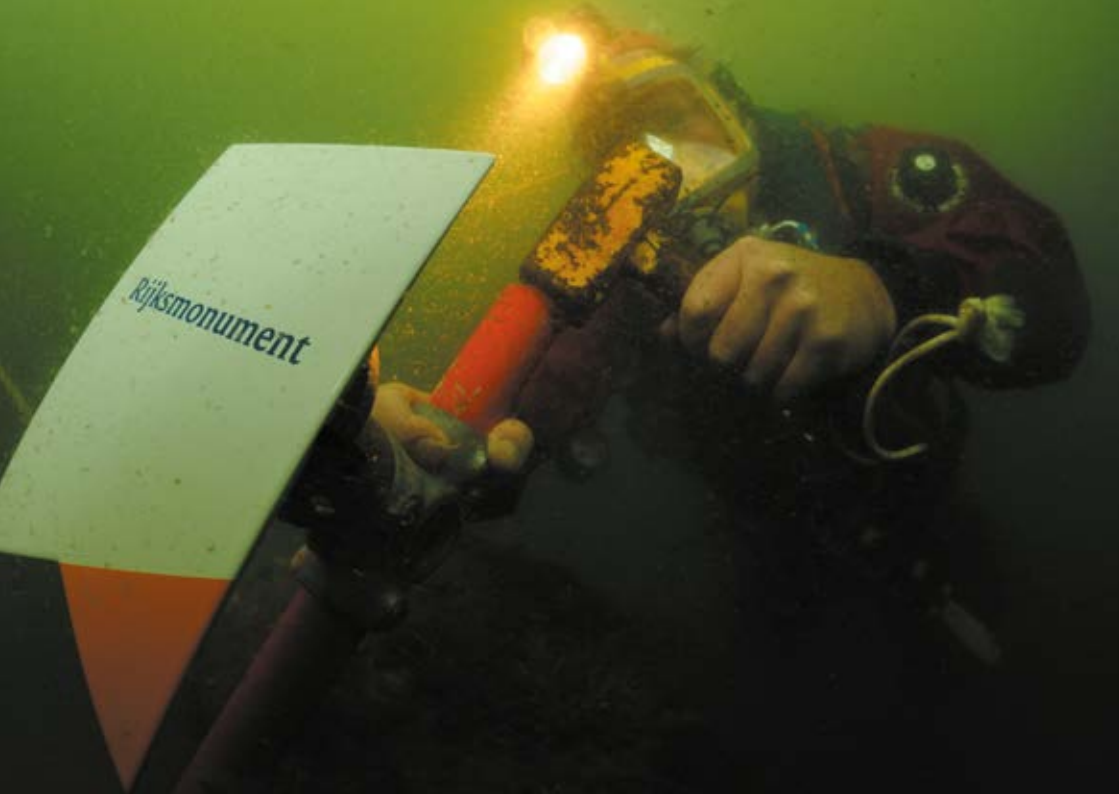
- Mechanische bedreiging (bijv. sterke stroming)
- Chemische bedreiging (bijv. het roesten van metalen delen)
- Bedreigingen door de mens (bijv. sleepnetten of illegale berging)

Typen maatregelen

De maatregelen die nodig zijn om archeologische resten duurzaam te behouden, kunnen fysiek of beleidsmatig van aard zijn.

- Met fysieke maatregelen worden alle daadwerkelijke ingrepen in het landschap bedoeld die de archeologische vindplaats beschermen tegen de bedreigingen vanuit de omgeving. Een voorbeeld hiervan is het afdekken van scheepswrakken als bescherming tegen sterke getijdenstroming en tegen bacteriële en biologische bedreigingen.
- Bij beleidsmaatregelen kunt u denken aan een aanwijzing als monument, afspraken met de terreinbeheerder over het gebruik van de locatie, het invoeren

van een vaarverbod of ankerverbod en de bijbehorende handhaving. Het is vervolgens van groot belang om in de gaten te houden of de genomen maatregelen ook werkelijk het gewenste effect hebben. Dit wordt gedaan door middel van *monitoring*.

Onderbouwing en Methoden en technieken

Iedere vorm van bescherming heeft gevolgen voor de gebruiker van een terrein. Maar ook vraagt elke specifieke bedreiging om een eigen oplossing. Daarom is het van belang dat er een goed onderbouwd plan wordt opgesteld. Hierin moeten in ieder geval de volgende zaken staan:

- Wat wil men behouden? (beschrijving van de vindplaats)
- Waarom is het van belang dat deze site

behouden blijft? (wat is de archeologische waarde van de vindplaats)

- Waardoor wordt de site bedreigd? (beschrijving van de bedreigingen)
- Wat moet er precies beschermd worden? (bijvoorbeeld de complete vindplaats, of enkel de houten wrakresten?)
- Welke maatregelen zijn nodig om de vindplaats te beschermen? (bijvoorbeeld afdekken met steigersgas, een visverbod of een combinatie hiervan?)
- Zijn deze maatregelen nog aan specifieke voorwaarden gebonden? (zo kunnen zandzakken niet direct op fragiele objecten geplaatst worden)
- Welke monitoring is nodig?
- Wat zijn de kosten voor de maatregelen?

Op basis van dit plan kan vervolgens overgegaan worden tot het succesvol beschermen van ons gezamenlijke erfgoed.

Deze folder bevat informatie over mogelijke maatregelen om archeologische resten onderwater duurzaam te behouden. Deze maatregelen kunnen fysiek of beleidsmatig van aard zijn.

Deze informatie kunnen beleidsmakers en onderzoekers gebruiken bij het maken van een beschermingsplan.

Voor meer informatie en vragen kunt u contact opnemen met:
Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed
Postbus 1600 | 3800 BP Amersfoort | tel. 033-4217456
info@cultureelerfgoed.nl | www.cultureelerfgoed.nl